

מהספר העתידי רמזי טעם עם טעם לשב"ח מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל (קדמא ואזלא) הַמֶּכָּה אֶשֶׁר הָכָה אֶת הַמִּדְיָנִית זְמִירִי בֶן סָלֹא (במדבר כה, יד)

בפרשה זו מוזכר שמו של זמרי, ואילו בסוף פרשת בלק, כשחטא ונהרג ע"י פנחס, נזכר רק "איש יִשְׂרָאֵל"¹.

החת"ם סופר מבאר² כי בשעת מעשה לא נזכר שמו, משום "שם רשעים ירקב"³, אבל אחרי כי נתקדש שם שמים על ידו הזכירן הכתוב, ע"ד שארז"ל (גיטין נ"ז עב) מבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק והוא משום דכל הרשעים שנזכרים שם בהיא שמעתא זכו לכך ע"י שנתקדש שם שמים על ידם. ע"כ.

ונרמז בטעמים: וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל (קדמא ואזלא) הַמֶּכָּה, וכן לעיל בפרשת בלק (במדבר כה, ח) וַיָּבֹא אַחֲרֵי אִישׁ-יִשְׂרָאֵל (קדמא ואזלא), לרמז להבדל בין שני הזמנים. לפני שהוכה (קדמא) שמו לא נזכר, אך אחרי שהוכה זכה שנתקדש השם על ידו.

שלום המאירי

רבי משה אהרן קריסטל מבאר⁴: כתב בסה"ק חסד לאברהם להגה"צ ר' אברהם אזולאי זצ"ל שזמרי נתגלגל ברבי עקיבא והכ"ד אלף שמתו במגיפה היו כ"ד אלף תלמידים של רע"ק שמתו בין פסח לעצרת. ע"כ. ובספר משנת הגלגולים (עמ' 73) מביא בשם ספר הגלגולים (פס"ז) זמרי"י ב"ן סלוא בגימ' עקיב"ה בן יוסף עם הכולל.

והנה איתא בגמ' מנחות (כט עב) אמר רב יהודה אמר רב בשעה שעלה משה למרום מצאו להקב"ה שיושב וקושר כתרים לאותיות. אמר לפניו רבש"ע, מי מעכב על ידך, אמר לו אדם אחד יש שעתיד להיות בסוף כמה דורות, ועקיבא בן יוסף שמו שעתיד לדרוש על כל קוץ וקוץ תילי תילין של הלכות אמר לפניו רבש"ע הראהו לי, אמר לו חזור לאחורך, הלך וישב בסוף שמונה שורות ולא הי' יודע מה הן אומרים, תשש כחו, כיון שהגיע לדבר אחד, אמרו לו תלמידיו רבי מנין לך; אמר להן הלכה למשה מסיני, נתיישרה דעתו וכו'. ואולי י"ל דמשו"ה היסס מרע"ה מלהרוג את זמרי שהרי ראה בו נשמת רע"ק.

וי"ל דהדברים הנ"ל נרמזו בטעמי המקרא **אִישׁ יִשְׂרָאֵל** (קדמא ואזלא) להורות על זה שמשה רבינו **הקדים ללכת** לבית מדרשו של נשמת איש זה לראות גלגולו כרע"ק⁵.

¹ ראה דברי אור החיים שהובאו בהערה לקמן.

² **חת"ם סופר החדש על התורה**, ירושלים תש"ס, עמ' קעב.

³ **משלי י**, ז: זָכָר צְדִיק לְבָרָכָה וְשֵׁם רָשָׁעִים יִרְקָב. ראה יומא דף לח עב: "מאי ושם רשעים ירקב אמר רבי אלעזר רקביבות תעלה בשמותן דלא מסקין בשמיהו".

⁴ **שם הבדולח**, רבי משה אהרן קריסטל.

⁵ ומוסיף: עוד בענין זה, הנה בסה"ק מי השלוח (ח"א, פ' פינחס) ביאר בפסוק זה "ושם איש ישראל המוכה" היינו שהקב"ה הראה לפינחס אחר מעשה שעשה עם מי הי' המלחמה שלו, שאל יחשוב כי נואף גמור הי' ח"ו. עכ"ל. והנה כמה גדולי צדיקים ביארו איך לדון את זמרי לכף זכות. עי' בזה בחומש היכל הברכה (במדבר א, ו) בשם מאמר הפסיעות להרח"ו (בשער מאמרי חז"ל), ובסה"ק מי השלוח, וסה"ק דברי יואל ועוד... ומבאר בספר אמונת עתיך [רבי משה וולפסון, פרשת פנחס, עמ' קע"ד] שכיון שכוונת זמרי היתה רצוי' לגייר גרים, לפיכך נתקן הוא ע"י שבא בגלגול ברבי עקיבא שהי' בעצמו בן גרים, ומה שלא הצליח זמרי לגייר כזבי הצליח ר' עקיבא לגייר כשבאה בגלגול באשת טורנוסורפוס גיורת גמורה. ונראה שיש רמז לזה שכוונת זמרי היתה לשם שמים, שסופי תיבות וש"ם אי"ש ישרא"ל המכ"ה הן לשמ"ה.

מהספר העתידי רמזי טעם עם טעם לשב"ח מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל (קדמא ואזלא) הַמִּכָּה (רביע) (במדבר כה, יד)

רבי יוסף חיים מאסקאוויטש מביא⁶ את דברי רבי מרדכי הכהן מצפת, שפתי כהן, שהעברה לא התכפרה, ורומז בטעמים: אִישׁ יִשְׂרָאֵל (קדמא ואזלא) הַמִּכָּה (רביע), קדמא ואזלא אפילו כשילך מעוה"ז, רביע - העבירה רובצת עליו ואין לו איך להפטר ממנה.

וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל (קדמא ואזלא) הַמִּכָּה (רביע) (במדבר כה, יד)

מדוע נזכר שמו של זמרי רק עתה ולא במעשה החטא?⁷

ע"פ תרגום יונתן (כה, ח) שזמרי לא מת עד שפנחס הלך עם הרומח בכל מחנה ישראל, רבי אשר אנשיל כ"ץ מבאר⁸, שבזמן זה, שהיה מוכה, וטרם מת, הספיק זמרי לעשות תשובה, ולכן עתה נזכר שמו, כי כבר לא היה בכלל "שם רשעים ירקב"⁹. ע"כ.

ונרמז בטעמים: וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל (קדמא ואזלא) הַמִּכָּה (רביע), אחרי שפנחס הלך וחזר עם הרומח שעליו זמרי, הספיק זמרי לחזור בתשובה, שכוחה ברגע אחד (צורת הטעם רביע) לזכות את האדם בעולם הבא, כדברי רבי¹⁰ "יש קונה עולמו בשעה אחת".

שלום המאירי

⁶ פני יוסף, רבי יוסף חיים מאסקאוויטש, אדמו"ר משאץ, ברוקלין תשס"ט, עמ' תל.

⁷ אור החיים, רבי חיים בן עטר, כאן: "ושם איש ישראל קשה ממה נפשך, אם חפץ ה' לגלות המוכים, היה לו להזכירם בשעת מעשה כשאמר (פסוק ו) והנה איש מבני ישראל, שם היה מקום להזכירו ולומר והנה איש וגו' זמרי וגו', וכשהזכיר גם כן המדינית היה לו להזכיר שמה, ואם תורה כסתה עליהם, כדרך שכסתה על המקושש בשבת, למה נמלך להזכיר שמם..."

⁸ ראה שמן ראש במדבר, רבי אשר אנשיל כ"ץ, ניו יורק תשס"ז, עמ' רע"ט.

⁹ ראה גם תפארת שלמה, רבי שלמה רבינוביץ' מרדומסק, פרשת פנחס: "...אשר קנא לאלהיו ויכפר על בני". היינו אחר שהרגם הנה התפלל עליהם לתיקון נשמתם וזהו ויכפר על בני ישראל שכפר על נשמתם והעלום לה' בתוך בני". וזהו שסמך ויכפר על בני" ושם איש ישראל המוכה היינו אחר שכפר עליו נתעלה והחזיר שמו בתוך קהל ישראל. אבל בשעת החטא כתיב (במדבר כה, ו) והנה איש מבני" בא לא נזכר שמו עד שפנחס תיקן נשמתו ויכפר על בני" מיד ושם איש ישראל המוכה והנה הוא ביחוסו נשיא בית אב לשמעוני".

¹⁰ עבודה זרה י עב וי"ז עא.